

Kommunen bör undersöka effekterna av gruppstorlekar för barn

UNT rapporterade den 28/3 om nätverket Förskolefokus där föräldrar och förskolepersonal slagit larm om att framförallt de minsta barnen inte mår bra av de allt större barngrupperna. Ett svar från ansvariga politiker i den här frågan brukar vara att det dels är upp till varje förskola och dels att många idag inte arbetar i avdelningar utan istället det som nu kallas block. Kort förklarat kan det beskrivas som att två avdelningar slås ihop till en som nästan är dubbelt så stor, både vad gäller barn och personal. På ett block kan det finnas 39 barn och sex pedagoger. Därefter delas oftast gruppen upp på olika sätt.

Barnombudsmannen i Uppsala har under våren granskat delar av förskolans situation i Uppsala kommun. En av våra frågor till vård och bildning har varit hur många av deras förskolor som arbetar i block. Det finns det dock tydligen ingen statistik på. När det gäller blocklösningar så kan det förstås finnas fördelar med reformen, annars hade den förhoppningsvis inte kommit till. Men det finns också risker. I artikeln i UNT tar pedagogerna upp hur svårt det är för små barn att vistas i en grupp på 18 barn (i relation till Skolverkets rekommendation på 15 barn för 1-3-åringar) och om blockuppdelningen inte används på rätt sätt så kan den innebära att 1-åringar skolas in i en grupp på 39 barn. För pedagogerna kan detta också skapa svårigheter att skapa en god relation till varje barn och även till dess föräldrar. Istället för att lära känna 15-20 barn (fast i realiteten ofta 24) och upp till 48 föräldrar, så blir det 39 barn och nästan 80 föräldrar.

Att det saknas riktlinjer från Socialstyrelsen kring hur många barn som får vistas i lokalerna gör saken än mer komplicerad. Vård och bildning får förlita sig helt på att varje förskolechef gör en rimlig bedömning utifrån vad som är bäst för barnen och att de sätter stopp när man bedömer sig ha fullt i sina lokaler. Förskolan som verksamhet går under miljöbalkens bestämmelser och här saknas tydliga direktiv och rekommendationer i fråga om utrymme per barn och kvadratmeter.

För att minska risken att en verksamhet som berör barn ramlar i fällor vid en ny reform så kan en barnkonsekvensanalys göras. I bästa fall görs den inför en förändring, men även om den gjorts före, så är det förstås bra att göra en även efter att förändringen genomförts. I detta fall har det inte gjorts någon utvärdering alls av övergången till block, varken före eller efter förändringen som nu sker på fler och fler förskolor inom vård och bildning.

Barnombudsmannen i Uppsala hoppas att den debatt som nu förs ska föranleda att en barnkonsekvensanalys genomförs utifrån hur gruppstorlekarna påverkar barnen, och inte minst vad förändringen från avdelning till block får för effekter för barn. När denna analys genomförts är det också viktigt att resultatet tas på allvar och omsätts till verklighet, även om det skulle innebära att politiken styr över verksamheten.

Vi instämmer också i oron som förs fram om att ekonomin får styra för mycket när det gäller kvalitén i förskolan. Att ha hög personaltäthet som kan skapa trygga barn och också vara en del av tidig upptäckt av barn som har svårigheter av olika slag, t ex sociala eller inlärningsmässiga, är ett sätt att undvika kostnader i framtiden. Förutom långsiktiga ekonomiska vinster har vi naturligtvis också ett ansvar gentemot barnen, utifrån bland annat FNs konvention om barnets rättigheter där det betonas att staten ska använda ”det yttersta av sina tillgängliga resurser” för att säkerställa att alla barns rättigheter tillgodoses.

Lisa Skiöld, verksamhetschef på Barnombudsmannen i Uppsala, BOiU

Ehline Larsson, handläggare granskning/barnkonsekvensanalyser på BOiU